

نومرو: ۱ - ۲۳

پنجشنبه ۹ تیران ۱۳۲۵

جلد: ۲

مضامین

مدیری: فائق صبری

سر تحریری: صفو - تریبی

{ هر هفته پنجشنبه کونلری نشر اولنور سیایی، ادبی، علمی، فلسفی رسمی غزته در }.

قرمزی آی

اوزات محترمه

دیدى . وین دده بردنبره یارم آکلا بهرق یارم
آکلامیهرق :
— افندم ؟
دیدم .
— سته نك بعض آیلرنده قرك رنكنك قرمزى
اولماسى ؟

— بیله میورم !
— ناصل ، افندم ؟
— اجرام سماویه یی بزدا ما هوای نسیمی کی
برپرده آرقه سندن کوردیکمزدن قرك رنكنجه
مشهود اوله جق جزئی تبدلات هوای نسیمینك
حالات حکمیه سنك نتیجه سی اولق لازم کلیر !
— فقط منتظماً هر سته نك بر آینده بوصورتله
قرمزى کورونمسه نه دیرسکر ؟
— نه بیله ییم ، برشی دیه م !

— آشکر ایدرم !
دیدى وینم « استغفرالله ! » دیدیکى بیله ایشتمه دن
چکلدی ، کیتدی . کیتدی آما بنی ده برمراق آلدی !
عجبا بوکنج و تربیه لی ذاتك صورمق ایسته دیکى شی نه
ایدی ؟ احوال حکمیه هوانك تخلفندن دولای
قرك رنكنجه بعض تغیرات مشاهده اولنور وحق
هاله کی حادثات ضایه ده حاصل اولور ایسه ده
بویه سته نك عینی زماننده ایک قرمزى کورونمسه
نه اوله بیلیر ؟ دیه برمدت دوشندم !

آغر آخر ایران سفارتخانه سی اوکنه کلش
ایدم که کندی کندیمه « وای ! ... » دیدم . چونکه
بوزات فرنکلرک کویا قه رنکنده قرمزى اولماسه
مینى « Lune rousse » دیدیکى شینى صورمش ایدی !
ایسته بونك ایچون بومقاله یی اوزات محترمه خطاباً
یازدم :

فرانسه ده عوام وبالخاصه زراع هر سته نیسان ایچنده

خاطرمدده يك اُبی قلاماش . اون بشنجی لوویى ،
یوقسه دیگر برفرانسه قرالیى ایدی ؟ نه ایدی بیله
میورم ؛ هر حالده بونلردن برینك ویردیکى برضیافته
مدعین میاننده بوانسان غایت ظریف برمادام ایله
فرانسه انجمن دانشی اعضاسندن دیگر رى آره سنده
شویله برمحاوره کچمش ایدی :

مادام — قرك دیگر یوزنده نه وارد ؟
آقاده مى اعضاسى — بیلیم یورم ، مادام !
— بوسنه یاغورلرک بویه سورکلى اولماسه
سبب نه ؟

— بیله میورم ، مادام !
— مشترینك سکنه مى ایچون نه دیرسکر ؟
عجبا بونلرده بزم کییمیدلر ؟
— معلوما تم یوق ، مادام .
— لطیفه ایدیورسکر !
— خایر ! مادام ؟
— احوالده بوقدر « متقن » اولمق نه یه یارار ؟
— اکثراً بویه « بیلیم یورم » دیمکه !

••

اولکى کون آقشام اوزرى باب عالی جاده سندن
یوقارویه دوغرو چیقارکن غایت نازك، تربیه لی ،
عادتا « جتلنم » برکنج بك النسه برکتب —
ظن ایدرسم بررسملى رومان — اولدنی حالده یانمه
کلدى و « عفو عالیبرنه مغروراً ... » کی مقدماتدن
صوکره :

— قرك رنكنك دكشمه سنك سببى نه در ؟

کسب فعالیت ایدر : کوندزین شمس طرفندن تسخین ایدلمش اولان اجسام ارضه بو آچیق کیجهلرده فضایه دوغرو نشر حرارت ایدرلر؛ و هوای محیطینک درجه حرارتندن بش، آتی درجه دون برسخونت کسب ایلرلر .

طبیعیدر که بواشناده بوجسملردن برچوغلنک درجه حرارتلری صفره و بلکهده صفرک تخته تنزل و بوندن دولایی جوارنده بولسان صو بخاریده حبه حبه بوجسملر اوزرینه توضع ایدر . ایشته علی العاده «چی» دیدیکمز حادثه بوندن عبارتدر ! فقط سما بولوطلر ایله قاپالی اولورایسه انشاعات لیله بودرجه اولهمه جغندن شو تعریف اولسان حادثهده وقوعه گلز . مع مافیله ، دیدیکمز کی ، بوحال هر جسمده مشهود دکلدر ؛ یالکز قابلیت نشریه سی زیاده اولان جسملرده واقعدر . نباتات و علی الخصوص تازه فدان و یاپراقلر ایسه بوزمره دندر ؛ بنابرین بولرلرکده بویله کیجهلرده سخونتلی تحت الصفر برقاج درجه یه ایته جگندن ایچلرکده کی «عصاره نباتیه» انجماد ایدر و بالعقب بوتازه سورکونلر صوئوقدن یاغش کی صارمتراق بررنک کسب ایلرلر .

ایشته قرق ضیاسه عطف اولسان تأثیر بارد مشؤمک سبب حقیقیسی بودر . یوقسه — بالتجربه ثابت اولدینی و حکمة ده محال بولندینی اوزره — قردن بویله شعاعات بارده ورودی واقع دکلدر .

••

صردسی گلش ایکن شوراده «ایکنجی نیوتون» اطلاعاته بحق سزا اولان لاپلاسک باشنه کلن بروقه بیده نقل ایدم :
بزده بوسنه یه قدر حکمی جاری اولان برعاتد وار ایدی .

هرسنه منجم باشی بولسان ذات تنظیم ایتدیکی تقویمی ویا قدیم طومار شکنده اینجه کاغذ ویا دری

داخل ونهایته ویا مایس واسطه دوغرو بدرتام حالته واصل اولان آیه بواسی ویردرلر . فرانسرلرده ، احتمالکه دیگر غرب اقوامی میاننده ، برغرب اعتقاددها دوغروسه ، بر فکر باطل واردر ! کویا نیسان و مایس آیلرند قرق ضیاسنک کنج طومورجق ، فایز و یاپراقلر اوزرینه فایز تأثیری وارایش ! کیجهلری سما آچیق اولدینی زمان آیک ضیاسه معروض بولان بوطومورجقلر ایله کوریه یاپراقلر صاراریر ، حتی هوانک درجه حرارتی فوق الصفر برقاج درجه اولدینی حالده دخی پنه صوئوقدن طوکش کی صولار و موراریر ایش ! بونی فرانسهده عوام یالکز سولاسکله قالمایه رق قرق نیسان و مایس طرفنده کی بوتأثیر باردینی بالذات مشاهده ایتدکریخی ادعا ایلرلر ! اگر زمانزده کورلدیکی و بعض ارباب اختصاصک دیدیکی کی هر سولتبان تأثیره اینانق لازم کاسه بوکاده اینانق ایجاب ایدر . فقط ...؟

اوت فرانسر کویولوری قرق ضیاسه نیسان و مایس کیجهلری اثناسنده بویله برشامت اسناد ایدرلر ؛ و دیرلرکه بواندازمه باشلیجه بر دلیل بو آیک بلوطلی کیجهلرکده — حتی هوای نسیمینک درجه حرارتی ده داون اولسه بیلله — شو تأثیرک واقع اولماسیدر !

آی آیدین حساب بللی

••

بو کویولرک مشاهده ایتدکری حادثه دوغرودر ؛ آننجق ایتدکری اسنادات ویا ویردکری ایضاحات دوغرو دکلدر . فرانسه کی اقالیم معتدلهده بولسان یرلرده ، علی الخصوص فرانسه نک جنوب طرفلرکده هوانک درجه حرارتی نیسان و مایس آیلرکده کیجهلری آتی ، بش و حتی بعضاً ده داون بر درجه یه تنزل ایدر . دیگر طرفدن کیجهلری آی زمینی متدایاً تنویر ایدمک اولورایسه هوا بلوطدن عاری دیمک اولور ؛ بویله آچیق کیجهلرکده ایسه انشاعات لیله

کیدر لر . قرال بو هیئت قبول ایتدیکی صرمده کویا
برالتفات اولق اوزره :

— نزدمة سزی مجتمعا کوردیکمدن طولانی
پک محظوظ اولدم . چونکه بکا ، شهبه سز ، « قرمزی
آی » دیدکلی شیک نه اولدیغنی و محصولات اوزرینه
نهدن فنا بر تأثیر اجرا ایتدیکی سوبلیه جکسکر .
دیروبوی سوبلرکن بالخاصه حکیم شهر لاپلاسه
توجه ایدر .

لاپلاس « میخانیک سماوی » دنیان حرکات اجرا مه
مخصوص قوانین مجله سنی وجوده کتیرمش ؛ نیوتونک
ایضاحه مقتدر اوله مدینی انتظام سزلقاری کشف و
استخراج ایش ؛ بالخاصه قره دائر پک جوق تبعات
و تدقیقاند بولنش اولدیغنی حالده بوقرمزی آبی
خاطرینه بیله کتیرمه مش اولدیغندن بالطبع قرالک
حضورنده مبهوت و متحیر قالیر . درحال آرقداش لرینک
یوزلرینه باهقرق اونلردن استمداد ایدر ایسه ده بو
امیدینکده بوش اولدیغنی کورنجه هرچه باد آباد
دیهرک شو جوابی اعطا ایدر :

— شوکت مآب ! قرمزی آیک ، نظریات هیئیه
میاننده هیچ بر موقی یوقدر . بنا برین ذات حشمت
مأبیلرینک بومراقنی دفع ایدمه جکمزدن دولایی
بیان تأسف ایدرز .

دیر و قرالک مساعدہ سی اوزرینه آرقداش لرله
برابر چیقار کیدر .

آقشام قرال لویوی یکدن صوکرده او یون اوینارکن
طول جمعیتک اعضاسنی اوکون مشکل بر موقه
قویدیغندن دولایی عادتاً اظهار ممنونیت ایدر .

بونى خبر آلان لاپلاس بردرلو بو استخفافی
کندینه یدیرمه ز ، دوعرنجه رفیق آراغویه مراجعت
ایدر . مع التأسف معهود قتلی آیه دائر آراغودنده
بر معلومه دسترس اوله ماز . فقط آراغو کوبولورله
وباغچوانلره مراجعت ایدره رک یوقاروده ویردی کمز
معلومات مستوره نی (!) استحصال ایلر .

اندیشه سقوط

سینای فکر و صنعتی چقیدم آدم
سفلیت سقوطی قلبیده صافلادم ؛
یورغون شفاقلرمده کی حای انزام
علویت لیال ایله هیات آزمادی ...

چقیدم . فقط مرات پر قهر عجز ایله
هپ طاش ، دیکندی یولارم ... بر تک چیچک بیله
کوندرموردی آشنا بر نفحه ، بر سلام ؛
تنها یولده بر چیچک ، برغنجه قلاادی ...

آرقق بیقلدی معبد متروک صنعت
صوک هیکل تعبدم آرقق قالیر یارم
البت بیانچی کوزلره معروض اولور ، بوکون
بحران اعتلا ایله جان ویردی کم اثر ...

بر نفحه امید ایله هر باشلانان شعر
بیك شبهه فتور ایله هرکون دینکله تیر ...
روح زوالی کلری سسزجه اورتوک ،
منی قالد ، یازلامش ، عال نشیده لر ...

مارت ۱۳۲۵ امین بلند

اوزرینه یازدیردیغنی روزنامه نی ، محرک ایلک کونی
ذات حضرت پاشاهییه تقدیم ایدر ایدی .

بونک کی فرانسه اختلال کیرینی متعاقب تأسیس
ایدن (قونوانسیون ناسیونال) نامنده کی هیئت حکومت
طرفندن پارسده تشکیل ایدلمش بر « طول دائره سی »
واردرکه هر سه غایت مفید معلوماتی حائر بر سالنامه
ایله سفائن ایچون برده « معرفتنامه اوقات » نشر
ایله یهرک حکمده ادره برر نسخه سنی تقدیم ایدر
ایدی .

ایشته بو اداره هیئت فنیسی طرفندن ترتیب
اولسان سالنامه ایله معرفتنامه اوقاتی ، لاپلاس ایله
رفقاسندن مرکب بر هیئت محترمه قرال اون سکرنجی
لووییه تقدیم ایتک اوزره وقت معینده سرای قرا لییه

ایلك تصادف

اقتضای، بر ملال کشف ایچره بکین
بر چهره سکون ایدی هر برده منجلی .
آسوده ، مزدلر کتیرن بر کتیه دن
یالکر سنک خیالکی قلم بنه دی .

الواح کاشانه اودم صانکه بر چولک
بر عزت و سکوتی اینجندی فی قرار،
غریک آتشرنده یانان مائی بر تولک
ویرمندی صوک رمادی محبطانه اغیرار

رؤیای بر سایه ایلیمش، دونوق، خفیف
محزون، اوچوق ضیالی، طریف ایچره برهلال .
بر برقع بخار ایله مستور ومنغشف
تشیهر ایدردی کوزلره بر لوحه ملال.

بن ظلمتم ، مزارت فکرمله بوش . درین،
بر عمره انکا ایله مایوس ولال ایکن ،
بر غر اینجنده طلوعدی نگاه مشمسک
صیریلدی بر صباح امل بر سحابه دن

بیله یزلی بر سایه باقارکن خیاله
بر صمت پر معالی ابعاد ایدر سنوح،
یادیه کوزلرکده کی علویتک ینه
قلبیده بر خشوع معظم بولور وضوح .

کوردم او کوزلرکده ذکای محاسنی
اک ایچیه نسج صافی تار سرائیک
قدسیتم مالی، دعای محاسنی
بر شعله مذابیدر اونلر کونشلیک .

رؤیا ورن، دوشوندرن، احساس عشق ایدن
یالکر یشیل ضیالی او اجرام زاهیک
یالده یزلی بر شعاع اینور بر سحابه دن
کلدیکه قلب عشقه یاد مسحرک .

۱۳۱۷ تشرین اول

حمدالله صبحی

ایشته بوتاریخدن اعتباراً درکه بو طول هیئتک
سالنامه سنک قر بختنه « Lune rousse » تعیری
درج ایدلک عادت اولمش و شیمدی یه قدر « آراغویه
نظرآ نیسانده بدأ ایله کرک نیسان کرک مایسده بدر
حانه کیرن آیه دینور » عبارده سی درج ایدیه گلشدر !

..

زوالی قره اسناد اولسان دهانه قدر تأثیرات
واردد! عوام حتی بزده خواص میاننده یله، صفحات
قرک افسانلره، حیوانلره، باقلره، بیلمم دهانه لره
تأثیری اولدیغنه دأر اقوال مشهوره واردد . فقط
بونلر میاننده اک مهی و کیجیلر بیتمده معروفی تبدل
هوانی موجب اولان تأثیریدر . مع مافیه فنک حال
حاضرینه کوره بوکایله احتمال ویرمک ممکن دکادر .

خلاصه اوزری جبال ارض درجه مننده جسیم
سوتمش یانار طاغلر ایله مستور ، صودن، هواند ،
خالی ، صمت و سکونه محکوم اولان بیکمزده ایدیلن
بو اسناداتک هیچ بری دوغرو دکادر . قرک بزده
معلوم اولان وجهی شکله کوستریلن وزجه کوریه
بیلن وجهیدر . دیگر وجهی بزده مجهول مستوردرد .
یونی بیلسه بیلسه علوم مستوره اربابی بیله بیایر !

صالی ۲۴ مارت ۳۲۴

صالح ذکی

